

INITIATIEVEN IN DE KETEN VOOR **BIODIVERSITEIT**

Versie: 13/1

Een gezamenlijke publicatie van

HET BELANG VAN BIODIVERSITEIT VOOR DE AGROFOODKETEN

Biodiversiteit is essentieel voor het in stand houden van ecosystemen, een gezonde leefomgeving en een belangrijke schakel in onze voedselvoorziening. In de agrofoodketen zorgt biodiversiteit voor gezonde en uitgebalanceerde ecosystemen. Dat aantal is door de jaren heen sterk afgenomen door menselijk handelen. In Nederland zetten verschillende organisaties zich samen in voor het herstellen en vergroten van de biodiversiteit in Nederland. Met deze gezamenlijke publicatie laten Nevedi (diervoederproducenten), FNLI (voedingsmiddelenproducenten) en CBL (supermarkten) graag zien welke diverse initiatieven er zijn vanuit de agrofoodketen. Naast de ambities van de sectoren is te lezen wat bedrijven doen op het gebied van handelingsperspectief op eigen terrein, in de keten en het creëren van bewustwording.

In de Nevedi-visie voor 2020-2025 zetten wij nadrukkelijk in op de bijdrage aan een duurzame veehouderij in Nederland, waarbij biodiversiteit ook aandacht krijgt. Dit betekent onder andere dat wij de volgende ambitie uitspreken: 'De diervoederindustrie levert een wezenlijke bijdrage aan het verlagen van de klimaatfootprint van ons voedsel en het meer circulair maken van het voedselsysteem? Een belangrijk doel om deze ambitie waar te maken, is de productie van diervoeder dat bijdraagt aan lagere emissies in de dierlijke keten van stikstof, ammoniak, fosfaat en de bevordering van circulariteit.

'De diervoederindustrie levert een wezenlijke bijdrage aan de klimaatfootprint'

Nevedi wil haar kennis ook inzetten om de dierlijke sectoren te ondersteunen in het bereiken van hun duurzaamheidsdoelstellingen. Dat betekent dat wij nadrukkelijk willen participeren in het maatschappelijk debat over kringlooplandbouw en de rol die een duurzame veehouderij daarin kan spelen. Voorheen lag er veel nadruk op biodiversiteit ver weg (zoals duurzame palmolie en soja), maar het besef groeit dat er ook een rol ligt om bij te dragen aan biodiversiteitsbehoud en -herstel dichterbij huis.

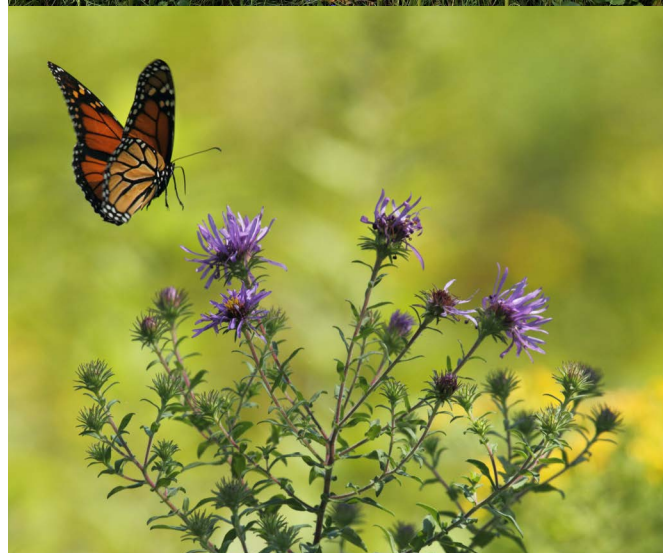
Directeur Nevedi
Henk Flipsen

HANDELINGSPERSPECTIEF OP EIGEN TERREIN

FORFARMERS BIODIVERSITEITSPROJECT FORFARMERS OP INITIATIEF VAN MEDEWERKERS

Jarenlang groeide er alleen maar gras, maar sinds 2021 bloeien er in het seizoen duizenden bloemen rondom verschillende fabrieken van ForFarmers. De zonnebloem valt meteen op, maar er staan ook onder andere voor bijen aantrekkelijke bloemen. En vooral: de bijen en vlinders weten hun weg naar de bloemen te vinden. Er is dus meer biodiversiteit rond de productielocaties te vinden. Na een succesvolle biodiversiteitspilot in Lochem, is het biodiversiteitsproject in 2022 uitgebreid. Op vijf locaties zijn verschillende bloemenweides te vinden op de fabrieksterreinen. Het project om de braakliggende percelen in te zaaien met bloemenmengsels is vanuit medewerkers gestart om de biodiversiteit te bevorderen. De vragen ‘wat kunnen we doen om biodiversiteit te laten leven onder collega’s? En hoe kunnen we onze klanten motiveren hier extra aandacht aan te besteden?’ waren het vertrekpunt van het project. In de realisatie is samengewerkt met initiatiefnemers van lokale ‘zonnebloemlinten’ waar ForFarmers eerder al aan meewerkte. Naast de bloemenweides zijn in Lochem ook bijenkasten geplaatst.

Zelf bijdragen aan de ontwikkeling en het herstel van biodiversiteit is in lijn met de Duurzaamheidsstrategie van ForFarmers: Going circular, for the future of farming. Zo realiseert ForFarmers in de eigen omgeving meer natuur voor bijen en andere insecten.

HOOGVLIET BREEAM OUTSTANDING DISTRIBUTIECENTRUM

Hoogvliet houdt bij de ontwikkeling van de supermarkten en distributiecentra rekening met biodiversiteit. Zo liggen er rondom het distributiecentrum in Bleiswijk verschillende gebieden waar biodiversiteit gestimuleerd wordt. Te denken valt dan aan bijen- en insectenhôtels, nestkastjes voor de zwaluw en de zware roodstaart, maar ook vleermuiskasten. Het distributiecentrum in Bleiswijk is dan ook BREEAM Outstanding-gecertificeerd met een score van 93,7 procent. Hierbij is mede gekeken naar alle maatregelen die zijn getroffen om de biodiversiteit te behouden en te vergroten.

HANDELINGSPERSPECTIEF OP EIGEN TERREIN

SWINKELS FAMILY BREWERS BOER, BIER, WATER

Swinkels Family Brewers maakt gebruik van natuurlijke/ organische grondstoffen die onderdeel uitmaken van verschillende ecosystemen. Het instandhouden van die ecosystemen en daarmee ook van biodiversiteit is daarom erg belangrijk voor de familiebrewer. Daarvoor legt ze onder andere tuinen aan, plant ze bomen en worden er geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruikt. Voor de oeverzwaluwen en de slechtvalken die op het terrein in Lieshout leven zijn nestvoorzieningen gemaakt. Ook huisvest een imker uit de buurt een aantal van zijn bijenvolken op het brouwerijterrein in Lieshout.

Binnen het Boer Bier Water initiatief van Swinkels Family Brewers worden verschillende projecten geïnitieerd om de grond en daarmee het water voor de lange termijn vitaal te houden. Zo wordt er actief gewerkt aan het terugbrengen van schoon restwater in het grondwater en oppervlaktewater. Dit voorkomt verdroging en ook daarmee wordt de biodiversiteit in stand gehouden. Ook zijn er projecten die zich richten op het verhogen van het organisch stofgehalte in de bodem. Hiervoor wordt samengewerkt met een aantal boeren en ZLTO.

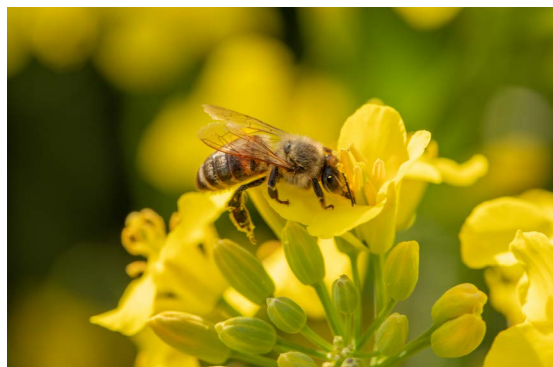

HANDELINGSPERSPECTIEF OP EIGEN TERREIN

BOON

MAATREGELEN OP HET HOOFDKANTOOR EN BIJ HET DISTRIBUTIECENTRUM

Boon heeft op de terreinen van het hoofdkantoor en het distributiecentrum verschillende maatregelen genomen om de biodiversiteit te stimuleren. Zo zijn er bijenhôtels geplaatst en zijn er diverse bloemen gezaaid die de insecten ten goede komen. Ook het maaibeleid is hierop aangepast. Tevens zijn er aan de achterkant van de gevel diverse vleermuiskasten geplaatst.

SPADEL

BIODIVERSITEITSHERSTEL RONDOM DE WATERBRON

Als mineraalwaterproducent is de zuiverheid van het water voor SPA onlosmakelijk verbonden met de zuiverheid van de natuur in hun waterwinningsgebieden. Met verschillende projecten wordt daarom een bijdrage geleverd aan biodiversiteitsherstel in de beschermingszone rondom de waterbron. Onder andere met publiek-privaat partnerschap dat al sinds de jaren zestig tot de dag van vandaag loopt: 'Modus Vivendi'. Door samenwerking met de Belgische autoriteiten worden er maatregelen genomen om de biodiversiteit in de waterwinningsgebieden te verbeteren.

Zo is het bijvoorbeeld niet toegestaan om strooizout te gebruiken in het natuurgebied en is industrie er verboden. Daarnaast richt SPA zich op het herstellen van de natuurlijke en semi-natuurlijke habitat van de venen met hun typische vochtige veenbodem en wordt er, in samenwerking met BeeOdiversity, met behulp van bijen op een twintigtal indicatoren gemonitord op de biodiversiteit rondom de waterbron. Sinds 2017 is SPA ook één van de initiatiefnemers van het uitzetten van vijftig korhoenen in de Hoge Venen. Het doel is om de aanwezigheid van deze met uitsterven bedreigde vogel te versterken. Deze vogel is van grote ecologische waarde vanwege het feit dat het een 'paraplusoort' is, waardoor zijn leefgebied nuttig is voor andere dier- en plantensoorten.

Biodiversiteit is onmisbaar voor het leven op aarde. De natuur is een bron van grondstoffen en voedsel en speelt een belangrijke rol voor bijvoorbeeld waterkwaliteit, vruchtbaarheid van grond en het klimaat. Verschillende factoren hebben ertoe bijgedragen dat de biodiversiteit in de wereld, ook in Nederland, sterk is afgenomen de afgelopen decennia en dat is reden tot zorg. Belangrijke oorzaken van dit biodiversiteitsverlies zijn verandering van het landgebruik, zoals bij ontbossing voor landbouw, milieudruk en versnippering van ecosystemen. Door natuurontwikkeling is dit verlies in Nederland wel enigszins afgeremd, maar er zal een grotere inspanning nodig zijn.

‘De natuur is een bron van grondstoffen en voedsel’

Ook voedingsmiddelenproducenten hebben de verantwoordelijkheid om bij te dragen aan het herstel en vergroten van biodiversiteit. Gelukkig neemt het onderwerp een steeds belangrijker plaats in binnen het duurzaamheidsbeleid van bedrijven. Er is bijvoorbeeld veel aandacht voor het instandhouden van ecosystemen die van belang zijn bij de productie van voedingsmiddelen en voor het gebruik van natuurlijke bestrijdingsmiddelen. Leden van de FNLI werken op diverse manieren aan het herstel van biodiversiteit. Denk aan initiatieven met (regionale) partners om zoveel mogelijk gebruik te maken van duurzaam geteelde grondstoffen, initiatieven om biodiversiteitsherstel op en rondom de productielocatie of kantoor te bevorderen en het creëren van bewustwording bij toeleveranciers en consumenten.

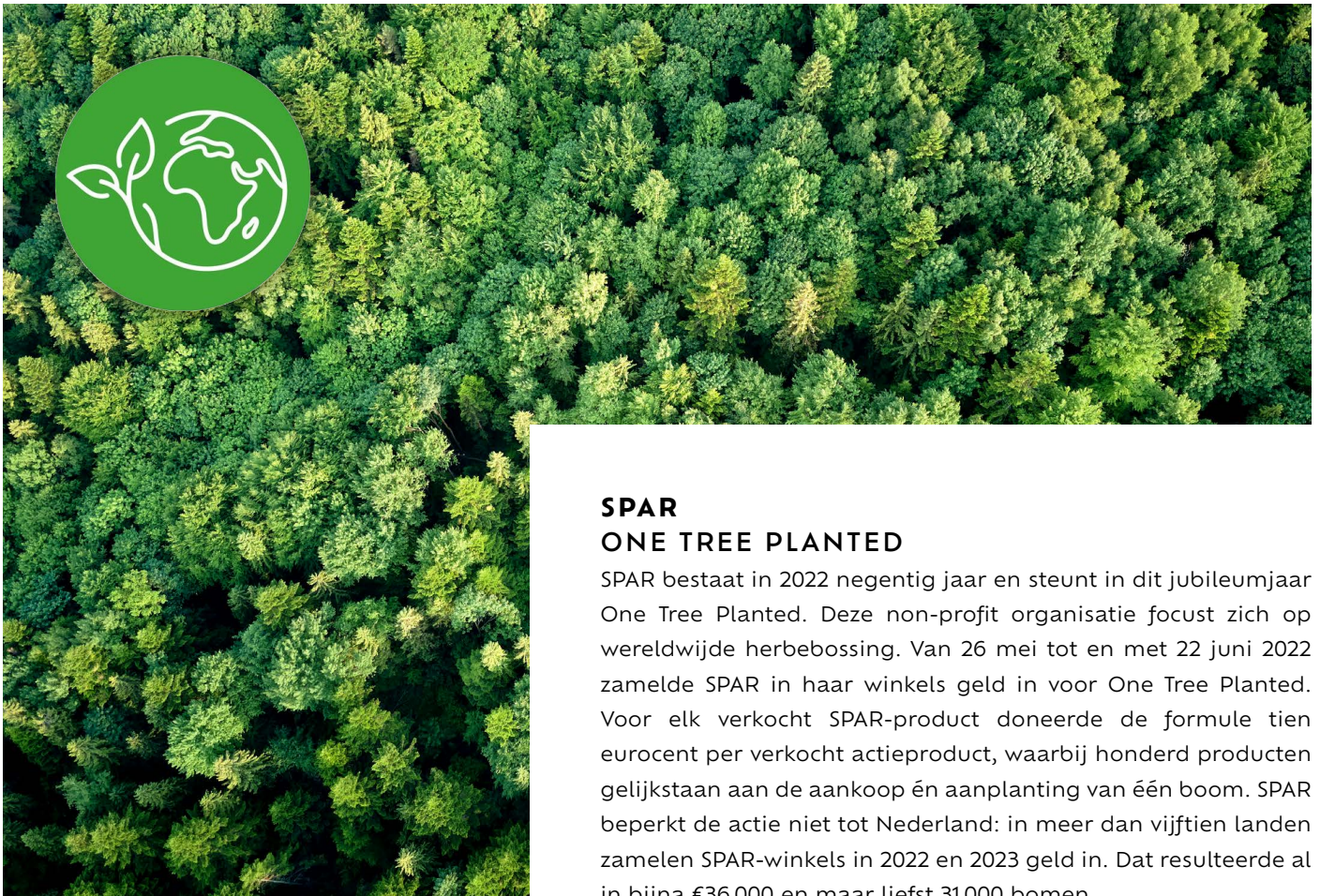
Om de biodiversiteit te verbeteren en te zorgen voor een duurzame voedselketen is het belangrijk dat ketenpartijen ook op dit onderwerp blijven samenwerken. Niet alleen binnen de keten, maar ook met natuurorganisaties, kennisinstellingen en overheden. Er is veel kennis, kunde en ambitie op dat gebied aanwezig in ons land. Laten we die benutten voor het behoud van biodiversiteit.

Directeur FNLI
Cees-Jan Adema

HANDELINGSPERSPECTIEF: IN DE KETEN

NIJSEN COMPANY FRUITMONITOR

Nijsen Company verwerkt voormalige voedingsmiddelen tot diervoer. Op die manier wordt het landgebruik van het voedselproductiesysteem verlaagd. Door het uitvoeren van een LCA (Life Cycle Analysis) op de producten kan dit wetenschappelijk onderbouwd én geverifieerd worden. Hoewel het verminderde landgebruik niet per se in ons land fysiek tot meer ruimte leidt voor natuur en biodiversiteit, is wel aantoonbaar dat er in Europees verband +/- 550.000 hectare grond niet meer gebruikt hoeft te worden voor de teelt van primaire grondstoffen voor diervoeding. Daarnaast onderzoekt Nijsen Company de haalbaarheid om middels het schenken van bloemen- en plantenzaad aan de afnemers een (symbolische) bijdrage te leveren aan biodiversiteit.

SPAR ONE TREE PLANTED

SPAR bestaat in 2022 negentig jaar en steunt in dit jubileumjaar One Tree Planted. Deze non-profit organisatie focust zich op wereldwijde herbebossing. Van 26 mei tot en met 22 juni 2022 zamelde SPAR in haar winkels geld in voor One Tree Planted. Voor elk verkocht SPAR-product doneerde de formule tien eurocent per verkocht actieproduct, waarbij honderd producten gelijkstaan aan de aankoop én aanplanting van één boom. SPAR beperkt de actie niet tot Nederland: in meer dan vijftien landen zamelen SPAR-winkels in 2022 en 2023 geld in. Dat resulteerde al in bijna €36.000 en maar liefst 31.000 bomen

HAK

ON THE WAY TO PLANETPROOF

Minimaal 85% van alle groenten en peulvruchten van HAK worden geteeld binnen een straal van 125 km van de productielocatie in Giessen. Al deze lokaal geteelde groenten en peulvruchten voor de Nederlandse markt zijn gecertificeerd met het onafhankelijke topkeurmerk 'On the way to PlanetProof'. Om aan de strenge eisen van het certificatieschema te kunnen voldoen moeten telers aan 36 bovenwettelijke eisen voldoen en in onderdelen van het teeltproces aanpassingen doorvoeren. Dat gaat vooral om verbetering van de

bodemvruchtbaarheid, de inzet van minder en natuurlijke gewasbeschermingsmiddelen en het zoveel mogelijk mechanisch bestrijden van onkruid. Maar ook ten aanzien van zaken als goed waterbeheer en het bevorderen van de biodiversiteit in en om het areaal, stelt On the way to PlanetProof aanvullende eisen. Het gaat dan om bijvoorbeeld diverse keuzemaatregelen zoals bloemrijke akkerranden, het plaatsen van nestgelegenheden voor vogels of takkenhopen van snoeihout voor amfibieën en kleine zoogdieren.

HANDELINGSPERSPECTIEF OP EIGEN TERREIN

ALDI KRUIDENRIJK GRASLAND

Samen met FrieslandCampina en 43 Nederlandse leden-melkveehouders is ALDI het project 'Kruidenrijk Grasland' gestart. Kruidenrijke graslanden zijn aantrekkelijk voor veel soorten insecten en weidevogels en dragen op die manier bij aan het verbeteren van de biodiversiteit. Binnen dit project ondersteunt ALDI melkveehouders vijf jaar lang en wordt 80 hectare weideland ingezaaid met een mix van diverse soorten grassen en kruiden. Dat is gelijk aan het totale oppervlak van alle ALDI-filiaal en distributiecentra in Nederland. Deelnemende melkveehouders ontvangen een vergoeding van ALDI voor de aanleg en inspanning.

COROOS CONSERVEN BEVORDEREN VAN BIOVERSITEIT IN DE DIRECTE OMGEVING

Om de biodiversiteit in de directe omgeving te bevorderen is in het voorjaar van 2022 een braakliggend perceel (ca. 10.000 m²) van COROOS ingezaaid met een weidekruidenmengsel. Door minder vaak te maaien dan voorheen ontstaat er nu veel meer ruimte voor vlinders en bijen. Tevens werd er naast een van de magazijnen een hoge vleermuiskast geplaatst die ruimte biedt aan

verschillende soorten vleermuizen. En met de levering sinds april 2022 van gezuiverd proceswater aan de boeren rondom het bedrijf via de sloten wordt er ook bijgedragen aan de verbetering van het leefmilieu van vogels, vissen en andere dieren. Tevens draagt het hergebruik van het water bij aan een stabiele grondwaterstand en wordt de verzilting van de bodem tegengegaan.

ALBERT HEIJN

BETER VOOR NATUUR & BOER-PROGRAMMA'S

In de Beter Eten-strategie van Albert Heijn wordt ingezet op directe samenwerking met Nederlandse boeren en telers voor de productie van voedsel. Albert Heijn werkt samen met de boeren en telers in het Beter Voor Natuur & Boer-programma. Hiermee zet Albert Heijn stappen om de voedselproductie duurzamer en transparanter te maken. Via de pijlers Dier, Natuur en Boer worden stappen gezet om agrarische productie iedere dag een beetje beter te maken. Met de pijler 'Natuur' wordt gefocust op de milieu-impact, de CO₂-impact van het landbouwsysteem en op het vergroten van de biodiversiteit op en rondom de bedrijven van de boeren en telers. Daarnaast is er veel aandacht voor biodiversiteit. Iedere Beter Voor-ketenprogramma kent zijn eigen dynamiek en geeft de boer of telers ook handvaten om biodiversiteit te bevorderen. Er wordt onderscheid gemaakt in intensieve en extensieve landbouw. De extensieve landbouw is graslandgrond-

gebonden en de melkveehouders gebruiken minimaal 20% van het graslandareaal voor kruiden, bloemen en klaver. Bij bijvoorbeeld de volleggrond groenteteelten worden er bloemenranden aangelegd, terwijl bij de intensieve veeteelten veel aandacht is voor streekgebonden biodiversiteit op het erf en er wordt nestgelegenheid aangebonden aan boerenlandvogels. Bij de niet-grondgebonden programma's worden insectenhôtels, bijenkasten en vogelkasten geplaatst.

PLUS

BIOLOGISCHE ZUIVEL, DE NIEUWE STANDAARD ONDER HET HUISMERK

Alle dagverse melk, karnemelk en yoghurt in een halve- en literpak van het PLUS huismerk is standaard biologisch. Onlangs zette PLUS hier een volgende grote stap in: alle anderhalve- en twee literpakken dagverse melk zijn nu ook standaard biologisch. Hiermee verhoogt PLUS het volume aan biologische zuivel van 7,8 naar 13,6 miljoen liter. Dat zijn omgerekend wel 68 miljoen glazen per jaar. PLUS doet dit zonder de prijs te verhogen voor de consument en neemt de meerprijs voor

de biologische melk voor haar rekening. Op die manier willen zij ervoor zorgen dat consumenten aantrekkelijke, duurzame aankopen kunnen doen, ook in tijden van inflatie. Door deze stap draagt PLUS bij aan de Europese doelstelling om het biologische landbouwareaal te laten groeien naar 25 procent. De Nederlandse biologische boeren waar PLUS mee samenwerkt, zorgen goed voor de bodem en werken zonder gewasbeschermingsmiddelen. Dit is goed voor de biodiversiteit: de koeien hebben meer ruimte, lopen in de wei en krijgen biologische voeding.

Biodiversiteit is een lastig begrip, maar zo essentieel voor de maatschappij. Zo zorgt biodiversiteit voor schone lucht, fris water en een goede bodemkwaliteit en helpt het om klimaatverandering te bestrijden. Biodiversiteit is ook nog eens cruciaal voor de productie van ons voedsel: zo heeft bijna tachtig procent van alle voedselgewassen bestuiving van insecten nodig (vooral groenten en fruit) en is een goede bodemkwaliteit noodzakelijk om gewassen te kunnen blijven verbouwen.

Helaas is biodiversiteit in de afgelopen jaren afgenomen, onder meer door milieuvervuiling, niet-duurzame landbouw, ontbossing en overbevissing. Om verdere afname te voorkomen zullen alle partijen in de voedselketen actie moeten ondernemen. Ook supermarkten nemen daarin hun verantwoordelijkheid. Zij vinden het van groot belang om de biodiversiteit te herstellen om zo een duurzaam voedselsysteem te kunnen waarborgen. De acties die zij ondernemen lopen uiteen van het bewerkstelligen van biodiversiteit in het assortiment door het aanbieden van biodiversiteitsvriendelijke producten, acties op het eigen terrein door het verduurzamen van winkels en distributiecentra en het creëren van bewustwording over het belang van biodiversiteit via campagnes.

‘Biodiversiteit zorgt voor schone lucht, fris water en een goede bodemkwaliteit’

Als CBL geven wij graag inzicht in een greep uit de diverse initiatieven die supermarkten hebben opgezet om biodiversiteit te stimuleren en te herstellen. De initiatieven laten het belang zien van samenwerking: met ketenpartijen, zoals de boer en toeleveranciers, met keurmerken, zoals PlanetProof en Biologisch, en met maatschappelijke organisaties. Samen kunnen we bijdragen aan het herstel van planten, dieren en andere organismen die Nederland rijk is.

Directeur CBL
Marc Jansen

FAKKERT BIOLOGISCHE VOEDER FAKKERT DIERVOEDER

Fakkert Biologische Voeders vindt het belangrijk om als bedrijf een bijdrage te leveren aan het zichtbaar maken hoe je op een eenvoudige manier en op kleine schaal de biodiversiteit kunt bevorderen. Zij doen dit op het mais-demoveld en op het fabrieksterrein.

Langs de drukke N35 ligt al jaren het mais-demoveld, waar naast mais dit jaar ook tarwe is ingezaaid. Aan de kant van de weg is een strook met een bloemenmengsel ingezaaid om de biodiversiteit te bevorderen, maar ook om de bewustwording dat landbouw en biodiversiteit hand-in-hand kunnen gaan. Een mooie bijkomstigheid

is dat het extra kleur in het landschap geeft. Dit wordt gewaardeerd door de omwonende burgers!

Op de locatie in Heino, waar biologisch voer wordt geproduceerd en de winkel van Fakkert gevestigd is, is een groenstrook aangelegd met vaste planten en bomen. Aan de drukke wegwijk is een drietal bloemenmengsels ingezaaid en een bijenhotel geplaatst. Hiermee wil Fakkert biodiversiteit zichtbaar maken en onder de aandacht brengen. Vanzelfsprekend wordt in de winkel reclame gemaakt voor deze bloeiende en kleurrijke mengsels.

SPADEL SOURCE OF CHANGE

Via het platform Source of Change communiceert SPA over al haar inspanningen op het gebied van duurzaamheid, inclusief biodiversiteit. Daarnaast heeft het bedrijf een partnership met IVN Natuureducatie (IVN) met als doel om een extra impuls te geven aan natuur- en milieueducatie in Nederland. SPA wil jong én oud stimuleren om vaker de natuur in te gaan. Zo hebben ze onder andere het eerste Tiny Forest van Amsterdam – een mini bos ter grootte van een tennisbaan – geplaatst op een school in de Bijlmer. Dit bos zorgt voor meer natuur in de stedelijke omgeving en is een plek waar kinderen les krijgen van IVN over de natuur.

LIDL

CAMPAGNE 'NEDERLAND ZOEMT'

Lidl Nederland ondersteunt sinds 2018 de campagne 'Nederland Zoemt' van Natuur & Milieu en IVN Natuureducatie. Het doel van deze samenwerking is om meer bewustzijn te creëren voor het belang van de bij en om meer voedsel en nestgelegenheid voor wilde bijen te creëren. Dit gebeurt door aandacht te vragen voor de bij in de winkels, op de website en in de folder. Daarnaast organiseert Lidl statiegeldacties in de filialen, waarmee geld wordt opgehaald voor

'Nederland Zoemt'. Dankzij de bijdragen kunnen zij bijvoorbeeld ieder jaar bijvriendelijke bloembollen uitdelen aan basisscholen, met daarbij lespakketten en een werkboekje over de bij. Deze bloemen komen in het voorjaar op en zijn het eerste voedsel voor de bijen. Het aantal deelnemende basisscholen groeit ieder jaar. In 2021 waren dat bijvoorbeeld 3500 scholen, wat betekent dat er maar liefst 675.000 bloembollen zijn uitgedeeld.

VAKCENTRUM SUPER SUPERMARKT KEURMERK

Zelfstandige supermarktondernemers leveren lokaal veel positieve bijdragen aan biodiversiteit. Zo heeft ondernemer Rob Geurts van Jumbo Phicoop in Sevenum speciaal voor kinderen het voorlichtingsproject 'Zonder bijen geen fruit' opgezet. Langs de parkeerplaats van de supermarkt zijn bijenbomen geplant en is er statiegeld opgehaald – dat door de ondernemer is verdubbeld – om een insectenhotel bij de lokale voetbalclub te plaatsen. Een ander voorbeeld is Jumbo Kooistra, een familiebedrijf met verschillende vestigingen in Noord-Nederland. Zij zijn een van de investeerders in een ecozone die een impuls moet geven aan de lokale biodiversiteit. Ook bij het realiseren van Jumbo Leussink in Goor is aandacht besteed aan een ecologische inrichting met een insectenhotel, ruimte voor vleermuizen en broedkasten voor vogels. Een vegetatie- of ekodak is onder meer te vinden bij PLUS 't Lam Bieshof in Dordrecht, Albert Heijn Oosterhof in Paterswolde en Jumbo Benders in Venlo. Al deze ondernemers zijn niet voor niets gecertificeerd met het Super Supermarkt Keurmerk (SSK) van brancheorganisatie het

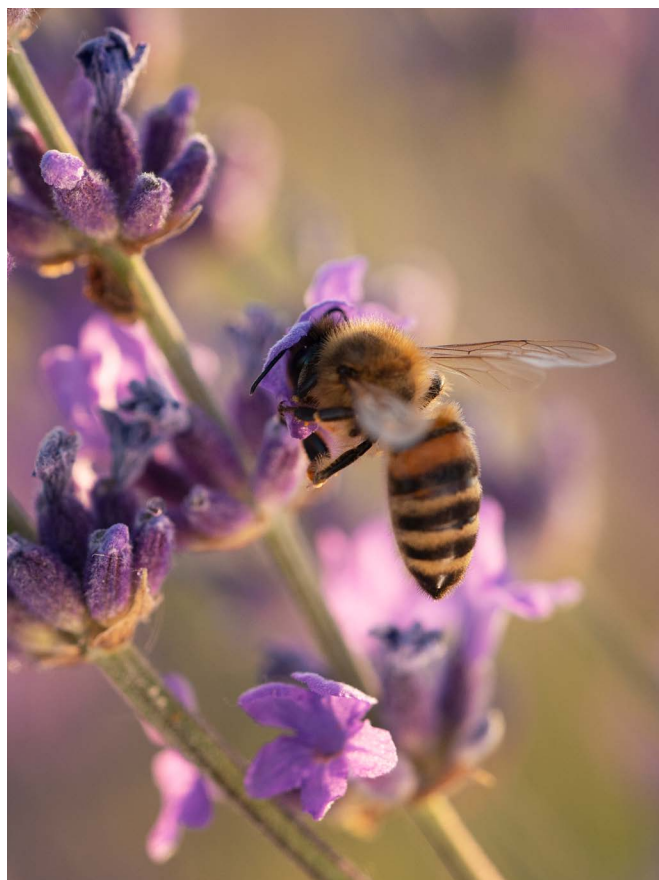

Vakcentrum. Het keurmerk staat voor lokaal en maatschappelijk betrokken ondernemerschap.

JUMBO BEE DEALS

Met Bee Deals werkt Jumbo samen met haar telers en andere partijen aan de verbetering van de leefomgeving van de bijen. Bijen zijn als bestuivers hard nodig voor de biodiversiteit en voedselvoorziening, vooral groenten en fruit. Daarom onderschrijft Jumbo al sinds 2015 de uitgangspunten van Bee Deals en inmiddels zijn ongeveer veertig van de telers die groenten en fruit aan Jumbo leveren bij het initiatief aangesloten. Zo heeft Jumbo met meer dan twintig groente- en fruittelers van The Greenery een Bee Deal gesloten. De telers nemen op hun beurt bijvriendelijke maatregelen in hun boomgaarden, zoals het inzaaien van bloemenmengsels op overhoekjes en kopkackers, de aanplant van bloeiende bomen en heesters in de windkeringen en een bijvriendelijk gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.

Jumbo brengt het bijvriendelijk geteelde fruit in haar winkels onder de aandacht. De betreffende telers worden in het magazine 'Hallo Jumbo' regelmatig in het zonnetje gezet.

Een gezamenlijke publicatie van

**Nederlandse Vereniging
Diervoederindustrie (Nevedi)**
info@nevedi.nl

**Federatie Nederlandse
Levensmiddelen Industrie (FNLI)**
info@fnli.nl

**Centraal Bureau
Levensmiddelenhandel (CBL)**
info@cbl.nl

